

1) Gli animali. La terra è popolata da una grandissima quantità di animali. Ne vedete nelle case, nei campi, nei boschi, nell'acqua e nell'aria. Gli animaii che vivono sulla terra si chiamano terrestri, e quelle che vivono nell'acqua si chiamano acquatici.... Gli animali sono domestici quelle che vivono coll'uomo, come il cane, il bove, la vacca, il cavallo, il gatto, la capra, le galline, i piccioni e molti altri. (Giuseppe Défant. Primo libro di lettura σελ. 8).

2) Animali domestici e animali selvatici.

Nelle selve, nei campi, nei prati, entro la terra, in mezzo all'acqua, per l'aria, si muove e vive una infinita varietà di animali. Ve ne sono di grandi come la balena e l'elefante, e di piccoli come la mosca e la pulce, e ancora di più piccoli.Cosi, per esempio, animali domestici sono il bove, la vacca, l'asino, il cavallo, il montone, la pécora, la capra, il maiale, il cane, il gatto, il coniglio, il camméllo e il dromedario. Tutti questi sono quadrupedi. Tra gli uccelli, detti anche penuti o volátili, sono domestici il gallo e la gallina, il facchino, l'anatra, l'óca, il pavone, il piccione, le tortore. (Giuseppe Defant. Secondo libro di lettura σελ. 66).

Ἐπανελάβα τὰς ἐρωτήσεις μου καὶ ἔλαβα τὰς αὐτὰς ἀπαντήσεις, ὅπως καὶ διὰ τὰ Γαλλικὰ βιβλία. Ἄλλ' ὁ ἐμπειρικός γλωσσογνώστης καὶ διόλου παιδαγωγός μου ἐπέστησε τὴν προσοχήν μου ἰδίᾳ εἰς τὰ δύο τελευταῖα ἰταλικά τεμάχια. Πρόκειται διὰ τὸ αὐτὸ θέμα, τὸ ὁποῖον ὁ συγγραφεὺς πραγματεύεται εἰς δύο διαφόρους τάξεις. Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον γίνεται ὁ πλουτισμὸς τῶν ἐννοιῶν τοῦ μαθητοῦ καὶ συναφῶς πρὸς τοῦτον ὁ πλουτισμὸς τοῦ λεξιλογίου, ἡ ποικιλία τῆς συντάξεως εἶναι προφανής. Προστίθενται νέα εἴδη εἰς τὰς ἐννοίας τῶν κατοικιδίων ζώων, προστίθενται αἱ νέα ἔγνοιαι τετραπόδου καὶ πτηνοῦ, προστίθεται ἡ

διάκρισις μικρῶν καὶ μεγάλων ζώων καὶ τέλος, πλὴν ἄλλων, ἢ ἀπλουστέρα σύνταξις nelle case, nei campi. . . . nell' acqua e nell' aria γίνεται ποικιλωτέρα entro la terra, in mezzo all' acqua, per l' aria. Ἐν τούτοις παρατηρήσατε, ὅτι ὁ πλουτισμὸς οὗτος γίνεται μέσα εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν γλωσσικὸν τύπον. Δὲν ἀχρηστεύεται τίποτε ἀπὸ τὰ προηγούμενα, δὲν θεωρεῖται χυδαῖον καὶ ἀπόβλητον, δὲν ἀλλάζει τύπον καμία λέξις διὰ νὰ ἐξευγενισθῇ, δὲν προστίθενται λέξεις μὲ λατινικὰς καταλήξεις διὰ νὰ πλησιάσουν τὸν μαθητὴν εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ἐκκλησίας λ. χ. Ἡ ἐξύφωσις τοῦ μαθητοῦ εἶναι ἐξύφωσις διανοητική, ἐμπράγματος, ὄχι μορφολογική, τυπική, ἀφ' οὗ ὅλα τὰ μορφολογικὰ στοιχεῖα τῆς γλώσσης παραμένουν. Αὐτὰ μοῦ ἔλεγεν ὁ κ. Ἴρβος καὶ ἐγὼ τὸν παρηκολούθουν ἐμβρόντητος. Διὰ μίαν στιγμὴν μάλιστα, χωρὶς δῆθεν νὰ φαίνωμαι, ὅτι τὸ κάμνω ἐπίτηδες ἤρχισα νὰ ἀναγινώσκω ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου τῆς Ἐκθέσεως τὰ ὀνόματα καὶ τοὺς τίτλους τῶν συντακτῶν τῆς. Ὑποθέτω, ὅτι ἀντελήφθη, τί ἤθελον νὰ τῷ ὑποδείξω μὲ τοῦτο. Διότι αἰφνιδίως καὶ ἄνευ τινὸς εἴρμου μὲ τὰ προηγούμενα εἶπε : « Πᾶν ὅ,τι λάμπει δὲν εἶναι χρυσός ». Ἐννοεῖ, ὅτι καὶ ὁ λευκοσίδηρος λάμπει, εἶπον ἐγὼ κατὰ νοῦν.

Ὅστε καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν δὲν εὔρομεν καθαρτικὰ ἀναγνώσματα κατὰ τὴν ἑλληνικὴν συνταγὴν, κ. Ἴρβε. Δὲν ἐξετάζομεν καὶ τὰ Γερμανικά ;

Καθ' ὃν χρόνον ἐξεφολλίζαμεν τὰ ὠραιότατα τοπωμένα βιβλία μὲ τὰς λαμπρὰς χρωματιστὰς εἰκόνας, τὰς ἀπαπνεούσας εὐθυμίαν καὶ χαράν, ἔρριπτον ζηλότοπον βλέμμα εἰς αὐτά, ἀλλὰ παρηγορούμην, ὅτι ὅπως δῆποτε καὶ τὸ ἀλφαβητάρι μὲ τὸν Ἥλιον, ἂν ἐξετυπώνετο μὲ χρωματιστὰς εἰκόνας, δὲν θὰ ὀστέρει.

Ἐζήτησά κατὰ πρῶτον μίαν σειρὰν προτύπων λέξεων ἀλφαβηταρίου. Ἴδου αὐταί : Hut, Ast, Dach, Fisch, Tisch, Nest, Ofen, Rad, Wage, Leiter, Haus, Geige, Maus, Esel, Bürste, Säge, Stiefel, Schere, Jäger, Fuss, Vogel, Kasten, Leuchter,

Bäume, Peitsche, Zange, Uhr, Beere, Hammer, Zimmer. Αἱ λέξεις εἶναι τῆς κοινοτάτης χρήσεως καὶ ἂν ὅμως ἐπρόκειτο τὸ ὅπ' αὐτῶν ἐκφραζόμενον πρᾶγμα νὰ τὸ ἀναφέρῃ καὶ ὁ φιλόσοφος Κάντιος εἰς τὴν Κριτικὴν τοῦ καθαρῦ λόγου, εἰς οὐδεμίαν μεταμόρφωσιν θὰ τὰς ὑπέβαλε διὰ νὰ προσδώσῃ εἰς αὐτὰς σεμνότητα καὶ σπουδαιότητα, ὅπως θὰ ἔπραττεν ὁ συνάδελφός του κ. Ἐξαρχόπουλος μεταμφιέζων τὸ πόδι εἰς πούς διὰ νὰ προσδώσῃ σπουδαιότητα εἰς ἑαυτόν.

Ἴδου ἐν διηγημάτιον ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἀλφαβητάριον :
W e t t s t r e i t. Der Kukuk und der Esel, die hatten grossen Streit, wer wohl am besten sänge zur schönen Maienzeit. Der Kukuk sprach «Das kann ich!» und hub gleich an zu schreien. «Ich aber kann es besser» fiel gleich der Esel ein. Das klang so schön und lieblich, so schön von fern und nah, sie sangen alle beide «kuku, kuku, ia! ia!» (Lesebuch für allgemeine Volksschulen. Erster Teil, Fibel von J. Vogl und Fr. Branky, Wien, 1903 σ. 78). Ὅταν μοῦ μετέφρασεν ὁ κ. Ἴρβος τὸ διηγημάτιον καὶ δταν εἰς ἕτερον Ἄλφαβητάριον (Meine Muttersprache, Fibel von Wil. Bangert, Frankfurt, 1913 σ. 3, 6, 11 κτλ.) εἶδον εἰς ὠρτίας χρωματιστὰς εἰκόνας ὄνον λακτίζοντα καὶ παιδία γελῶντα πέριξ τοῦ καὶ ποντικούς εἰς τρόπια ὑποδήματα, καὶ εὐθύμους ἄνδρας κιθαρίζοντας καὶ πίνοντας οἶνον παρὰ τι φρέαρ, ἐφαντάσθην ταῦτοχρόνως ὡς ὀπτασίαν τὴν περίφημον ἐπιτροπείαν μὲ τῆς σεμνοτύφοῦ ὀποκρισίας τὰ ὀμματοῦᾶλια κραυγάζουσας : «Μὲ ὀγκανισμοὺς λοιπὸν καὶ λακτίσματα ὄνων καὶ μὲ μεθύσιων εἰκόνας καὶ μὲ ποντικῶν παιγνίδια θὰ φρονημηπίσωμεν τὴν ἑλληνίδα νεότητητα ;» Ὅντως πόσον ὀλιγώτερον ἡμῶν προσηδευμένοι εἶναι καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο οἱ Γερμανοί ! Θὰ ἐπρόττεινα νὰ τοὺς στείλωμεν ὡς φιλοδῶρημα τὴν ἐπιτροπείαν καὶ ἐκεῖ, διὰ νὰ διαφωτίσῃ τὸν Γερμανικὸν λαὸν διὰ τὰς σκοτίους ἐκχυδατιστικὰς προθέσεις τῶν παιδαγωγῶν τῆς.

Ναί, φίλτατε γλωσσογνώστα! Ἄλλὰ μήπως εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις γίνεται καμμία καθαρτικὴ ἐνέργεια εἰς τὴν Γερμανίαν, τὴν ὁποίαν δὲν εἶδομεν εἰς τὸ Ἄλφαβητάριον; Μήπως καὶ ἐκεῖ καμμία λέξις ἐπιθέτει ὑψηλὸν πῖλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διὰ νὰ γίνῃ σεμνοτέρα; Μήπως ἡ ὑψηλὴ Γερμανικὴ λογοτεχνία μεταμφιέζει τὰς λέξεις, ὅπως ἡμεῖς τὴν μύτην εἰς ρίνα διὰ νὰ τῆς δώσωμεν τὸ δικαίωμα νὰ φιγουράρῃ εἰς τὸ πρόσωπον σοφοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου; Τότε ὁ κ. Ἴρβος μου παρέθηκεν ἀπὸ τὸ ἀναγνωστικὸν τῆς ἀνωτάτης τάξεως πεζογράφημα τοῦ Goethe. Mein Vaterhaus. Meines Vaters Mutter lebte in einem grossen Zimmer hinten hinaus, unmittelbar an der Hausflur. Gewöhnlich hielten wir uns in allen unsern Freistunden zur Grossmutter, in deren geräumigem Wohnzimmer wir hinlänglich Platz zu unsern Spielen fanden. Sie wusste uns mit allerlei Kleinigkeiten und mit allerlei guten Bissen zu erquicken. An einem Weihnachtsabende jedoch setzte sie allen ihren Wohlthaten die Krone auf, indem sie uns ein Puppenspiel vorstellen liess und so in dem alten Hause eine neue Welt schuf.

— Γαβριήλ, καὶ ἐδῶ ἀποτυχία. Ἡ μεγαλοφυῆς καθαρτικὴ δεξιοτεχνία τῆς πανσόφου ἐπιτροπείας δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς Γερμανίαν. Αἱ λέξεις δὲν μασκαρεύονται ἀπὸ τάξεως εἰς τάξιν, ὡς ταπεινοὶ ἠθοποιοὶ μεταβαλλόμενοι εἰς ἡγεμόνας διὰ τῆς περιβολῆς χρυχαρτίνων στολῶν. Ἡ γλωσσικὴ μασκαράτα παραμένει ἀποκλειστικὸν ἐλληνικὸν προνόμιον.

Ἄλλ' ἄς ἴδωμεν μήπως συμβαίνει τίποτε τοιοῦτον εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐπὶ τέλους καὶ αὕτη εἶναι ὅπως δῆποτε πεπολιτισμένον ἔθνος. Διότι, ὅπως πηγαίνουν τὰ πράγματα, ἀρχίζω νὰ φοβοῦμαι μήπως ἡ ἐπιτροπὴ ἐννοεῖ «πεπολιτισμένα ἔθνη, εἰς ἃ πάντα συμβαίνει ὅ,τι καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα,» τοὺς Ἰνδοὺς, τοὺς Κινέζους, τοὺς Ἀρβας, τοὺς Τούρκους, τοὺς Ἀβυσσηνοὺς κτλ. Ἄλλ' ἄς προχωρήσωμεν.

Ἐκ τῶν ὅλων τῶν ἀναγνωστικῶν, τὰ ὅποια εἶδα—ἐχάρησαν οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἐνετρώθησαν, ὅπως θὰ ἐνετρώφα νεαρὰ κυρία εἰς τὴν προθήκην κοσμηματοπώλου τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ—τὰ Ἀγγλικά καὶ Ἀμερικανικά μου ἐφάνησαν τὰ εὐγενικώτερα καὶ τὰ ποιητικώτερα μολονότι ὅλα ἦσαν πραγματογνωστικά καὶ ἔβρισθον ἀπὸ πληροφορίας περὶ τῶν κοινοτάτων τοῦ βίου πραγμάτων. Νομίζω μάλιστα ὅτι ἰδιαιτέρως ἔλειπεν ἀπὸ αὐτὰ κάθε ἠθικολογικὴ τάσις καὶ προεξῆρχε ἡ παρατηρητικότης. Αὐτὰ τὰ βιβλία ἦσαν διὰ τὸν μαθητὴν ἀποκαλύψεις τοῦ γύρω μας ἀπλοῦ, ἀλλὰ τόσο ὠραίου κόσμου.

Ἀπέπνεον, ἴσως δι' αὐτό, εὐγένειαν καὶ ποίησιν. Αἱ εἰκόνες τῶν εἶναι ἴσως αἱ ὠραιότεραι ποὺ εἶδον εἰς βιβλίον. Ἄλλ' ἄς μὴ παρασύρωμαι ἀπὸ τοιαῦτα. Ἄς ἐπανέλθω εἰς τὰς σοβαρὰς ἀσχολίας τῶν ἐλλήνων παιδαγωγῶν.

Ἴδου ἀποσπάσματα ἐκ τοιούτων βιβλίων.

(Baldwin's Readers, First Year σ. 21). Do you see this bird? It is a little red bird: It has a nest in a big tree. Some of the children saw the bird. They saw the nest in the tree. Show me the nest. It is under some leaves. Can you tell me what is in the nest?

Ἴδου καὶ ἕτερον ἐκ τῆς σελ. 71.— One day in spring the warm rain came. It came to the house where the flowers were asleep. It said.— Tap, tap, tap! Wake up! Wake up, Violet, wake up, Snowdrop! do not sleep so long. Tap, tap, tap, tap!

The flowers heard the rain. Little Snowdrop peeped out. She said. Good morning, friend rain! Good morning, warm Wind. Then all the flowers came out. They said.— Thank you, kind Rain. Thank you for your tap, tap, tap, tap!

— Ἐ! λοιπὸν φίλτατε κ. Ἴρβε, εἶπέ μας τί θὰ μεταβάλλετο ἀπὸ τὰς λέξεις, τοὺς φθόγγους, τοὺς γραμματικούς τύπους, ἐὰν ἐπρόκειτο οἷανδήποτε ἀπὸ τὰς ἐν-

νοίας αὐτάς νά ἐκφράσῃ ὁ σοβαρώτερος ἄγγλος κουάκερος ; Ὁ Λόϋδ Τζώρτζ ἀγορεύων εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Λόρδων θὰ εἶχεν ἀνάγκην ἄρα γε νά μεταμφιέσῃ τὰς λέξεις αὐτάς, ἂν τοῦ ἐχρειάζοντο, εἰς νά μὴν εἶναι χυδαῖος καὶ ἀνάξιος νά πρωθυπουργεύῃ τῆς Ἀγγλίας ; Οὔτε εἰς τὴν Ἀγγλίαν λοιπὸν καθαρμός ; Ἀλλὰ τότε ; Ἄ διάβολε ! Τί συμβαίνει :

Κάτι συμβαίνει. Καὶ δι' αὐτὸ ἔχω μίαν ἀπορίαν βασικὴν. Διαφώτισόν με. Τὰ βιβλία τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν ἀγνοοῦν τὸ νεοελληνικὸν καθαρτήριον. Πολὺ καλὰ. Ἀλλ' ἄρα γε ὅταν ἔρχονται εἰς τὸ σχολεῖον οἱ Ἀγγλόπαιδες, οἱ Γαλλόπαιδες, οἱ Ἰταλόπαιδες ὁμιλοῦν ὅπως ἀκριβῶς τὰ βιβλία ; Δὲν ὑπάρχει καμία διαφορὰ μεταξύ τῆς μητρικῆς των καὶ τῆς ἐθνικῆς των γλώσσης ; Ἐδῶ εἶναι ὁ κόμπος.

— Πολλὰ ζητεῖς ἀπὸ ἐμέ, κύριε διδάσκαλε. Ἀλλὰ μοῦ φαίνεται, ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι σχετικῶς ἀπλοῦν. Βέβαια διὰ πολλά, πλείστα Γαλλόπαιδα, Ἀγγλόπαιδα, Γερμανόπαιδα καὶ Ἰταλόπαιδα δὲν ὑπάρχει σχεδὸν καμία διαφορὰ. Δι' ἄλλα ὅμως ὑπάρχει, ἀλλὰ ἐξέρεις ποῖα ἀκριβῶς ; Διὰ νά σοῦ γίνῃ σαφές τὸ πρᾶγμα κάμε τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι τὸ « Ἀλφάβητάρι μὲ τὸν Ἥλιον » καὶ τὰ « Ψῆλὰ Βουνά » ποῦ μοῦ ἔδειξες εἶναι τὰ κανονικὰ Ἀναγνωστικὰ τῶν ἐλληνοπαίδων καὶ ἡ γλώσσά των ἡ μόνη κοινὴ καὶ ἀνεγνωρισμένη. Τότε πολλαὶ πολλαὶ χιλιάδες ἐλληνοπαίδων δὲν θὰ εὐρίσκουν καμίαν ἀπολύτως διαφορὰν εἰς τὸ βιβλίον ἀπὸ τὴν γλώσσαν, ποῦ ὁμιλοῦν. Ἀλλὰ ὅμως, τῶν ὑποίων ἡ προφορὰ διαφέρει λ. γ. τὰ παιδιὰ τῆς Ἀκαρνανίας, θὰ εὐρίσκουν τὰς λέξεις εἰς τὸ βιβλίον ὄχι συγκεκριμένας, ἀλλὰ πλήρεις, ὄχι β'νὸ ἀλλὰ βουνό, ὄχι βόδ' ἀλλὰ βόδι καὶ ὀλίγας λέξεις τοῦ ιδιώματός των θὰ τὰς εὐρίσκουν μὲ τὸν κοινὸν πανελλήνιον τύπον. Ἀλλὰ πάλιν λ. γ. τὰ παιδιὰ τῆς Κύπρου ἢ τῆς Κρήτης θὰ εὐρίσκουν μεγαλυτέρας διαφοράς, ὄχι τόσον ὅμως εἰς τὴν γραμματικὴν, ὅσον εἰς τὰς λέξεις καὶ τὴν προφορὰν καὶ ἄλλα πάλιν, ὅπως τὰ παιδιὰ τῆς Τσακωνίας θὰ εὐρίσκουν μίαν ἄλλην

γλώσσαν, ἀλλὰ γλώσσαν ζωντανήν καὶ ὁμιλουμένην καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. Αὐτὴ εἶναι ἡ διγλωσσία τῶν πεπολιτισμένων λαῶν καὶ τοιαύτη θὰ ὑπάρχῃ καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅταν θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ δημοτικὴ γλώσσα, ὡς κοινὴ. Τότε θὰ συμβαίνη καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅ,τι ἀληθῶς συμβαίνει καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἄγγλιαν, Ἰταλίαν καὶ Γερμανίαν. Ἐν ᾧ τῶρα ἡ διγλωσσία ὑπάρχει εἰς αὐτὴν τὴν ἐθνικὴν σας γλώσσαν. Διότι δὲν ἔχετε μίαν ἀλλὰ δύο. Ἔχετε μίαν ἐθνικὴν ζωντανήν καὶ μίαν τεχνητήν. Σεῖς δὲν ἔχετε τὴν φυσιολογικὴν διγλωσσίαν, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλοῦν οἱ ξένοι γλωσσολόγοι, ἀλλὰ διγλωσσίαν παθολογικὴν συναντωμένην εἰς τοὺς ἀνατολικοὺς καὶ καθυστερημένους λαοὺς. Ἡ σύγχυσις τῆς γερμανικῆς λ. χ. διγλωσσίας μετὰ τὴν ἰδικὴν σας ὁμοιάζει πολὺ μετὰ ταχυδακτυλουργίαν. Αὐτὰ ἀντελήφθη μόνων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀρκετὰ τῶρα ἔτη.

—Κύριε Ἴρβε! Εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι τὸ πρᾶγμα τόσον καθαρόν; Ἀδύνατον! Καὶ ἂν παραδεχθῶ, ὅτι περὶ τῶν ἐλληνικῶν πραγμάτων ἢμπορεῖ ἡ πρόληψις νὰ τυφλώσῃ σοφοὺς, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ παραδεχθῶ ὅτι ἡ πρόληψις τοὺς τυφλώνει καὶ διὰ τὰ ξένα πράγματα; Πρόκειται περὶ πλάνης ἢ περὶ ψεύδους; Σεῖς τί φρονεῖτε κ. Ἴρβε;

— Εἶμαι ἀκατάλληλος νὰ ἀποφανθῶ περὶ τούτου. Σεῖς γνωρίζετε καλύτερον τοὺς συμπατριώτας σας.

ΝΑ ΚΑΟΥΝ! ΝΑ ΚΑΟΥΝ!

Θλιβερὸς ὁ γυρισμὸς ἀπὸ μίαν τοιαύτην περιπέτειαν. Ἐγὼ ἄλλως τε δὲν εἶμαι συνηθισμένος εἰς τοιούτου εἴδους συγκινήσεις. Πρὸς τί νὰ συγχίζεται κανεὶς κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον; Ἔχω μέγαν σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτούς, οἱ ὅποιοι αὐτοτιτλοφοροῦνται ἱεροφάνται τῆς ἐπιστήμης. Τοὺς φαντάζομαι, ὡς ἱερεῖς πράγματι, κρατοῦντας μετὰ θείον ρίγος τὰ ἅγια τῶν ἁγίων. Ἡ τωρινή μου ψυχικὴ κατάστασις ὁμοιάζει μετὰ τὴν

κατάστασιν ἀνθρώπου ἀνακαλύψαντος δακρυογόνον σπόγγον ὄπισθεν τῆς εἰκόνης δακρυορροοῦντος ἁγίου. Λαμνομένων δὲ ὑπ' ὄψει πολλῶν ἐλαφρυντικῶν περιπτώσεων, ἢ μικροτέρα δι' αὐτοὺς ποινή θὰ ἦτο, νομίζω, νὰ μὴ τοῖς ἐπιτραπῇ νὰ διδάσκουν ἀπὸ τῶν καθεδρῶν των περὶ τῶν ξένων τοῦλάχιστον πραγμάτων, πρὶν ἢ μαθητεύσουν παρὰ τῷ κ. Ἰρῶφ καὶ ὑποστοῦν εὐδόκιμον ἐνώπιον αὐτοῦ δοκιμασίαν.

Κατόπιν ὧν αὐτῶν θὰ φανῇ ἴσως παράδοξον, ὅτι μὲ τὴν «Ἐπιτροπείαν τὴν διορισθεῖσαν πρὸς ἐξέτασιν τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας τῶν δημοτικῶν σχολείων» συμφωνῶ ἀπολύτως ὡς πρὸς ἓν σημεῖον, δηλονότι τὸ συμπέρασμα νὰ καοῦν τὰ μαλλιαρὰ βιβλία καὶ νὰ ἐπανεέλθουν εἰς χρῆσιν ὅλα τὰ πρὸ τοῦ 1917 ἐγκριθέντα. Δὲν ἤξεύρω ἂν θέτουν κανένα ὄριον πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἐάν φθάσουν ἕως τὰ 1895 νομίζω, ὅτι εἰς τὴν κασέλαν μου θὰ εὐρίσκωνται ἐπάνω ἀπὸ διακόσια ἐγκεκριμένα ἀναγνωστικά διὰ τὸ δημοτικὸν σχολεῖον. Ἴδου θησαυρὸς ἀληθῆς διὰ τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου! Τὰ μαλλιαρὰ νὰ καοῦν! Σύμφωνοι! σύμφωνοι! Διατί ὄχι;

Δὲν ἤξεύρω ἂν ἀπὸ ἄλλους θὰ κριθοῦν ἐπαρκεῖς οἱ λόγοι, τοὺς ὁποίους παραθέτει ἡ Ἐπιτροπεία διὰ νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ συμπέρασμα τῆς, ἀλλὰ δι' ἐμὲ ὑπάρχει ἓνας λόγος πολὺ σπουδαιότερος. Πρέπει νὰ καοῦν τὰ μαλλιαρὰ βιβλία, ὡς ἔργα τοῦ διαβόλου, διότι ἐξεμυάλισαν ἐμένα τὸν Γαβριήλ, γέροντα διδάσκαλον, σὺφρονα καὶ νηφάλιον, πιστὸν εἰς τὰ πατροπαράδοτα, ἐπιτριακονταετίαν, οὐδέποτε διανοηθέντα νὰ δυσπιστήσω εἰς τὰ λεγόμενα τῶν δασκάλων μου καὶ διδασκάλων τοῦ Γένους.

Πρέπει νὰ καοῦν, διότι εἶναι ὅ,τι ὁ καθρέπτης διὰ τὸ πρόσωπον γεροντοκόρης, ἢ ὁποῖα ἐλησμένησε νὰ κοιτάξῃ εἰς αὐτὸν ἐπὶ μακρὰ ἔτη.

Πρέπει νὰ καοῦν, διότι κατέστρεψαν τὴν ἀφελῆ μου πίστιν, καὶ μοῦ ἐγέννησαν πόθους καὶ ὄνειρα. Κάποτε εἶδα εἰς τὸν θέατρον, παρασυρθεὶς ἀπὸ νεαρὸν συνάδελφον, τὸν Φάουστ. Ἐ! λοιπὸν οἱ μαλλιαροὶ εἶναι οἱ Με-

φιστοφελείς τοῦ ἑλληνικοῦ Φάουστ. Μᾶς ἐξυπνοῦν τὸν πόθον τῆς φυλετικῆς ἀνανεώσεως. Δυστοχία μας, εἰάν τοὺς πιστεύσωμεν. Πρέπει τὰ μαλλιαρὰ βιβλία νὰ καοῦν !

ΑΝ ΘΕΛΗΣ ΜΗΛΟΝ ἘΠΑΡΕ, ΘΕΛΕΙΣ ΚΥΔΩΝΙ ΛΑΒΕ

Ἐν τούτοις κινδυνεύω μὲ τὴν γεροντικὴν μου φλυαρίαν νὰ λησμονήσω τὴν ἀρχικὴν μου πρόθεσιν.

Ἦνοιξα τὴν κασέλαν. Τὰ βιβλία εἶναι ἐδῶ. Δὲν θέλω νὰ προκαταλάβω κανένα. Ὁ σκοπός μου εἶναι νὰ διαφωτισθῇ ἡ Κοινωνία. Θὰ τῆς δώσω πρῶτον δειγμάτα ἀπὸ τ' ἀλφαβητάρια. Τὰ καλύτερα τῆς καθαρρεύσεως ἀπὸ τοῦ 1895 καὶ ἐξῆς καὶ ἀπὸ τὰ μόνα τῆς Δημοτικῆς. Ἐπειτα θὰ ἔλθουν μὲ τὴν σειράν των τὰ ἄλλα.

Καὶ ἡ κοινωνία θὰ κρίνῃ καὶ θὰ δικάσῃ.

Εἶμαι βέβαιος, ὅτι θὰ συμφωνήσῃ καὶ αὐτὴ εἰς τὸ νὰ καοῦν τὰ μαλλιαρὰ βιβλία. Ἐάν δὲν ἐπείσθῃ ἀπὸ τὰ ἐπιχειρήματα τῆς Ἐπιτροπείας τοῦ Ἰπουργείου καὶ τὰ ἰδικά μου, ἀσφαλῶς θὰ πεισθῇ ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν κειμένων. Ἰπόσχομαι κατὰ τὴν ἐθνοσωτήριον ἐκείνην ἡμέραν νὰ ὑποδαυλίζω τὴν πυρὰν διὰ τῆς ῥάβδου μου. Ἔχει καὶ αὐτὴ νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς μαλλιαροὺς, διότι τὴν ἐπεβουλεύθησαν καὶ ἠθέλησαν νὰ τὴν κτάργῃσουν. Δὲν πιστεύω νὰ καῆ ὑποδαυλίζουσα τὸ πῦρ τοῦτο, τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον. Θὰ ἦμην πολὺ περίεργος νὰ ἴδω τί θὰ συμβῇ. Ἡ ῥάβδος μου θὰ κατισχύσῃ τοῦ ὀλοκαυτώματος ἢ θὰ καταφαγῶθῃ ὑπὸ τοῦ πυρὸς τούτου ; Ἀλλὰ πιστεύω μᾶλλον εἰς τὴν ἀθανασία τῆς ῥάβδου μου. Εἶναι καμωμένη ἀπὸ ξύλον ἀπελέκητον. Νομίζω, ὅτι ἐπὶ εἴκοσι αἰῶνας τώρα καταδυναστεύει τὴν ἑλληνικὴν ψυχὴν. Εἶναι ὄντως ἀθάνατος ! Καὶ τώρα ἄς ἐντροφήσωμεν εἰς τοὺς θησαυροὺς τῶν Ἀναγνωστικῶν. Ἄν θέλῃς μῆλον ἔπαρε, ἑλληνόπουλο δυστοχισμένο, θέλεις κυδῶνιν λάβε !

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΑ ΜΕΡΟΣ Α.

Α.

**Τί λέξεις και τι έννοιás
ύπεχρεώνοντο νά μάθουν τὰ παιδιά μας
εἰς ἡλικίαν ἐξ ἐτῶν.**

ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΑ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΗΣ

Ι. Χ. Παπαμάρκος*.

Τὰ περίφημα ἴα και ῶά.

ἴα

ῶά. ἴα, ῶά.

ῶρα, ἴα, ῶά, ῶρα.

ῶτα, ῶρα, τὰ ἴα, τὰ ῶτα.

φῶτα, ῶρα, ῶτα, τὰ ἴα, τὰ φῶτα.

γάτα, ῶρα, ῶτα, τὰ ἴα, τὰ φῶτα.

μῆλα, μία μωρά, τίμα, τιμῶ μία γάτα,
τίμα ὅλα τὰ καλά.

πέπερι, ἰτέα, ζίζυφα, κιθάρα, πίτυρα,
σιωπῶ, τιμωρῶ, κιθάρα καλή, ζίζυφα κακά,
φυτά, ἦ μηλέα, ἦ ἰτέα.

νέος ἄξιος, ἄγιος ὁ θεός, ζῶα ὁ ταῶς, ὁ
ξιφίας.

* **Χαρισίου Παπαμάρκου**, Ἑλληνικόν Ἀλφαβητάριον ἐγ-
κριθὲν ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῶν διδασκτικῶν βιβλίων διὰ τὴν πεν-
ταετίαν 1908-1911, μέρος Α΄.

ὄφεις, πόλις, σελίς, σανίς, δάμαλις.
τὸ βώδιον λέγεται καὶ βοῦς.
ὁ σκόμβρος εἶναι ἰχθύς.
ὁ καθρέπτης λέγεται καὶ κάτοπτρον.
Ἄνθος τὸ γαρύφαλον. Ὀπώρα τὸ ροδά-
κινον. Ζῶα τὸ μυρμήκιον, ἡ καρδερίνα, ἡ
ἡμίονος. Αἱ ὄρνιθες κακκάζουσιν. Οἱ χοῖροι
ὑτζουσιν. Τὰ γοιρίδια κοτζουσιν. Οἱ ὄφεις
ἰϋζουσιν. Οἱ νεοσσοὶ τιτίζουσι καὶ πιπίζου-
σιν. Οἱ ἄνεμοι συρίζουσιν. Ὁ Ἰούνιος καὶ ὁ
Ἰούλιος εἶναι μῆνες. Τὸ τίμιον παιδίον λέ-
γει τὴν ἀλήθειαν.

Οἱ τέττιγες τερετίζουσιν. Οἱ πέρδικες
κακκαβίζουσι καὶ τιπτυβίζουσι. Τὰ ὕδατα
τῶν ποταμῶν κελαρύζουσιν.

Οἱ στρατιῶται φοροῦσιν ἐνδύματα στρα-
τιωτικά. Οἱ στρατιῶται ἔχουσιν ὅπλα καὶ
ξίφη. Οἱ στρατιῶται νικῶσιν εἰς τὸν πόλεμον,
ὅταν εἶνε ἀνδρεῖοι, εὐσεβεῖς καὶ εὐπειθεῖς.

Κονδυλομάχαιρον.... μολυβδοκόνδυλον....
δημοδιδάσκαλος, γλυκοχαράγματα, συνανα-
στρέφομαι, στρογγυλοπρόσωπος, γραμματοδι-
δάσκαλος... γραμματοδιδασκαλεῖον, καπνοδο-
χοκαθαριστής, ἀλφαβηταριογράφος, ἀναγνω-
σματαριογράφος.

2. Π. Π. Οικονόμος *.

Ὁ Ὠριγένης καὶ ἡ Ὠρείθυια, ποὺ ἔφαγαν
ὄλα τὰ ρεβίθια.

ἴα.

ῦς; ἴς, ἄς.

μῦς, ἴα, μία, ἄμα, μαμᾶ, μιᾶς, μαμᾶς,
ὑμᾶς.

τίμα τὰ ἴα, τὰ μάτια, ἄτιμα, τίμια, τα-
μίας, ῦς, μῦς.

παπᾶ, πιπί, παπί, ἴα, ἄπια, πάπια, πα-
πία, τὰ ἴα, τὰ μάτια, μία πάπια, μιᾶς πά-
πιας.

τὰ ἀκάτια, τὰ κύματα, μιᾶς πάπιας τὰ
κακὰ παπία, κίκι, τὰς κακὰς πάπιας.

δρῦς, δράξ, βλάξ, πλάξ, κλών, φοήν,
κνίψ, σφήξ, φλόξ, φλέψ, θρίξ, χθές, τρύξ,
πτήσσω, στρόφιγξ, χατζῆς, τέτζερης.

αἱ γλαῦκες φωνάζουν κουκουνίαου· ὁ αὐ-
χὴν τοῦ βοῦς εἶναι ἰσχυρός.

ἠῦξησεν ἡ πεύκη καὶ ἡ λεύκη, ἠῦχετο ὁ
ιερεύς, ἠῦτύχησεν ἡ πόλις, ἠῦφράνθη ὁ πα-
τήρ, ἠῦστόχησεν ὁ σκοπευτής, ἐξηυτελίσθη ὁ
μέθυσος.

ἠῦδοκίμησεν, ἐξηυμενίσθη, ἡ χώρα ἠῦδο-
κίμησεν.

ἀτῆδιος, ἐλάϊνος, ἄϊνος, λαϊκός, ἀρχαϊκός

* Π. Οικονόμου, Ἑλληνικὸν Ἀλφαθητάριον, τευχ. Α',
ἐγκριθέν ἐπὶ πενταετίαν. Σιδέρης 1915.

ἄυπνος, ἄυλος, ἄυδρος, δυϊκός, υἱικός.
εἶδεν αὐτὰ γὰρ νὰ κινῶνται.

Τάρας, Ζεῦξις, Ὑόρκη, Ὑψοῦς, Ψωφίς,
Ψαμμαθοῦς, Ὠλίαιος, Ὠλενος, Ὠξος, Ψαμ-
μήνιτος, Ψιχόμαχος, Ὑάμπολις, Ὑπερμνή-
στρα, Ὑπερίων.

ἢ Τελέσειλα, ὁ Ὑψικράτης.... ὁ Ὠρι-
γένης καὶ ἡ Ὠρείθυια, ἔφαγαν ὅλα τὰ ρεβί-
θια, ποῦ εἶχε τὸ ζεμπίλι καὶ θέλουν καὶ ἄλλα
οἱ φίλοι.

3. Μ. Σακελλαρόπουλος*.
Ὁ θρίδαξ καὶ τὸ πορτογάλιον.

ἶα.

ῶά, ἶα, ῶά.

ῶτα, τατα, τιτι, τὰ ἶα, τὰ ῶά, τὰ ῶτα
τὰ ῶτία.

νῶτα, τὰ ῶτα, τὰ νῶτα.

ῶρα, ρινία, ἄρτία, ὄρνία, τὰ ἶα, τῶρα.

δῶρα, δίδω, δῶρα, τὰ ῶά, τὰ νῶτα, τὰ
ἶδια δῶρα.

ράξ, ρεμβάζω, ῥωγμή, ῥώξ.

ἔνταλμα, πορτογάλιον, παρρησία, κώ-
νωπες, μύωπες, ἔχω πέντε πορτογαλέας.

ῥυθμός, ζωὴ μαλθακή, νάρκη, τὸ ὄναρ, ὁ
πένης, ξαντόν.

* Μ. Σακελλαροπούλου, Ἄλφαβητάριον, τεῦχος Α',
ἐγκριθέν διὰ μίαν πενταετίαν. Σελίθερος 1919.